

פסילנא לך. שהזכרתי עובתך: חוייב. רב כהנא להסוא גזרנא: **דהוא גאים זיה**. צרכ. סומך וזוטא עליו ומדבר גזרות: **מפיקנא לך רב מאונך**. (א) אודיעך שאין רב יכול לסייעך דמשמתינא לך: **אילימא לעיוני זיה ומיפסקיה**. לאמיתו: (אקדומיה. חס זא לפניך דין של פרוטה וחור וזא דין אחר של מנה הקודם לפניך הקדם לתחן: **כי המשפט לאלהים הוא**. כאלו אתה דן ומוליא ממון מיד הקצ"ה שהרי עליו להחזיר ממון לצעילי: **על דבר זה**. שנטל שררה לעצמו לומר תקריבון אלי (דברים ה) שהיה לו לומר תקריבון לפני השמייה: **ענגש משה**. שלא זכה (ט) שלא נאמר לו פרשת נחלות עד שזא מעשה לפניו ולא ידע מה להשיב: **כפיז ואלוה את שופטיבם**. משמע את חכמייה שהיה להדין ליצור (ז) צמטשו והחיקו על כרחם: **וכפיז ואלוה אתם**. לציבור עצמם שהיה ומה הוטרך להזיכין: **כי אתה תבוא את העם**. משמע גם אתה כאלה מן: **כי אתה תבוא**. משמע (לשון) שררה נוהג (ז) עליהן: **משה אמר לו זקנים שבדור (ז) עמהם א**. על פיהם עשה מעשה ולא תשמר עמיהם דהוא קרא לדי אתה תבוא משה אמרו כדכתיב זיה אל הארץ אשר נשבע ה' וגו' וצמקרא דכי אתה תבוא כתיב אל הארץ אשר נשבעתי לאבותיכם וגו' אלמה דהקצ"ה נענמו אמרו: **דבר אחד**. מנהיג אחד: (א) **יומא דדינא**. שני וחמישי תקנת עורא היא צ"ק (דף פג): **אומני לדינא**. צ"ד שעולמין שולחם לצעל דין שזעקים עליו ללא ולון לפניהם **ואמר משמיה דחד**. פלוני דין מומיך לא אמר כלום ואי לא אויל לא משמתינן ליה: **דיני קנסות**. זה שמשלם יותר מדיו: (ט) **המוליא שם רע**. לא מלאתי לכתך צמוליס (דברים ד) וזא להפסידה כתובתה ולא להרע את שמו מניא עדים שזינתה תחתיו דאי אנפשות קאתי לא אמר ר"מ בשלשה: **וחכמים אומרים כו' מפני שיש בו דיני נפשות**. קס"ד דהיי קאמר מנשם דאיכא מוליא שם רע דשייך זיה דיני נפשות וכגון שניא עדים וצמקרא פרכיני וכי יש בו דיני נפשות מאי הוי השתא מיהא לאו דיני נפשות הוא דליכא עדים: (ז) **ור"מ סבר אין חוששין לנעו**. אין חוששין שמה כשיזכרו ל"ד וילא הקול ישמעו עדים ויזכרו ועידו שזינתה תחתיו ועכשין אין הבעל יודע בהן ותצעי כ"ג דשמה יבא לדין דיני נפשות ורצנן סברי חוששין: **ד"ע לא חיישין לנעו**. ואם תחילת תביעתו של בעל לא זא לידון על פי עדים אלא על ידי עצמו ולהפסידה כתובתה מודו רצנן דבשלשה: **וכפא כגון דאיכניף עשרים ושלוש**. שאמר הבעל להדיא עדים שזינתה תחתיו ולא מלא: **ואיכדור**. הדיינין והלכו להם: **ואמר**. הואיל ודין לי עדים דנו לי מיהת בשלשה דיני ממונות ולהפסידה כתובתה ע"י עצמו דקיי"ל (כמוצת דף י) חכמים תיקנו להם לצנות ישראל לצמוליה מלתיס ולא למנה מנה והם האמינוהו והפסידה על פי חזקה אין חלם טווח צקעודה ומפסידה. רבי מאיר סבר בשלשה דאין

דיני ממונות בשלשה פרק ראשון סנהדרין ח.

פסילנא לך. מרחיק היה עצמו אצל מן הדין לא מיפסיל וכן הוא דשני דיני גזירות (כמוצת דף): **דאייתי ליה אלא דפיירי: מפיקנא לך רב מאונך**. דמשמתינא לך והא דקאמר צמ"ק (דף י) מנודה לתלמיד אינו מנודה לרב הני מילי כשמנדה אותו לכבוד עצמו אצל לשם שמים לא: **מוציא שם רע**. פי' צקונטרס שהבעל טוען פתח פתוח מלאתי להפסידה כתובתה וקסה לר"מ חדא דגבי אונס ומפתה קמיני לה שרן קנסות ועוד דככל דוכתא שמוכיר מוליא שם רע הוי לעינן ק' סלעים ועוד דג' דמתימין מומחין הן וצמנה דוכתי לשכחן שדנין דיני כתובה בצבל וכן נוהגין עכשיו ועוד מה שמפרש נמי חוששין לנעו מתוך שיטעון פתח פתוח מלתי חיישין שמה ישמעו עדים ויזכרו ויעידו שזינתה אין לשון לעו נופל על זה אלא על דבר שהוא שקר כמו (גיטין דף ה): **נמלאת אתה מוליא לעו על גיטין הראשונים ועוד דקאמר דונו לי מיהא דיני ממונות מי דוחקו כל זמן שאין האשה תובעת אותו כתובתה ועוד דקאמר תבעו ממון בשלשה תבעה מיבעיא ליה ועוד מה שייך תביעה (ז) שאינו זא אלא לפטור את עצמו מכתובתה ועוד וצמקוס דאיכא נפשות משמע דבההיא ממון איירי ועוד שמעתי מהר"ק דלר' מאיר משה דלוריינא**

עין משפט נר מצוה

סא א מיי פ"ג מהל סנהדרין (הל"ג) והלכו י סמג ע"ן קו טו"ש ח"מ סימן ז סע"ק ז: ב [מיי] שם פ"ח הל' י טו"ש ח"מ סי' י סע"י ד: סו ג מיי שם טו"ש ח"מ סימן טו סע"ף א: סז ד ח מיי פ"ח שם הלכה ז ג סמג שם טו"ש ח"מ סימן ח סע"ף ד: סח ו מיי פ"ח מהל' ג סמג ע"ן ח טו"ש ח"מ סי' קכז סע"ף א: סט ז ח מיי פ"ח מהל' סנהדרין הלכה ז סמג ע"ן ז טו"ש ח"מ סימן טו סע"ף ז: ע י טו"ש ח"מ סי' קכז סע"ף ב: ע ט מיי שם הלכה ח סמג שם טו"ש ח"מ סי' קכ"א סע"ף א: עא י מיי שם הל' ג:

רבינו חננאל

בבבין אלא צריך להתעסק בהן בכלל כמו שהן מפורשים ב' לא יחפרו והא דאמר רב לאושריא פסילנא לך לדינא ודבר אחר בדור ולא שנים דברים כולן פשוטין הן: **תנא** זימון בשלשה אומניא אומניא לדינא והני מילי בלא יומא דדינא צמ"ק דלוריינא כי שלשה שלחו אותי אליך אבל ביומא דדינא לא צריך למירא שליחא דתלתא (שלחוהו) שיה דבר ידוע הוא דביומא דדינא תלתא יחבי: תשלומי כפל ותשלומי ר' הו"י (מומחין). אוקמה רב נחמן בר ר' יעקב בבדי קנסות ולפיכך צריך ג' מומחין כי הדיוטות אפילו עשרה שולחין לדון דיני קנסות. האונס והמפתה בג' שון דיני קנסות: **ירושלמי** ר' (מינא) [מנא] אמר בנברה מאורסה פליגי ונדחו דבריו אבל חלקו כב"ב: **ואמר** עולא בחוששין לנעו פליגי כלומר אם ישבו שלשה לדין על הבעל לעונשו ולייסרו ודקדקו ונמצאו דבריו אמת כיון שהן דיני נפשות צריכין להוסיף עליהן עשרים אחרים אתי למימר לא אוסיפי עליהן הני עשרים אלא משום דקדמאי לא הוו ידעי למידן האי דינא ומפקי לעו עליהן ורבי מאיר לא חייש לנעו וחכמים חיישי הלכך הוי המלקות והעונש מבחתינה כ"ב: ואם נמצאו הדברים אמת הם הן חיישין עליה דיני נפשות. רבה אמר מתניין כגון דיתבי כ"ג לעינן בהאי דינא ונפקי (תרי) [כ'] מנייהו ואמר להו דינו לי מיהת על העונש ועל המלקות ר' מאיר סבר דיני להו דמסין הוא ולא חיישין לכבוד הני (תרי) [כ'] דנפק וחכמים חיישי לכבודן

אפסילנא לך לדינא אמר ליה רב לרב כהנא פוק דינייה חוייה דהוה קא גאים [ביה] א"ל אי צייתא צייתא ואי לא מפיקנא לך רב מאונך יבקטן כגדול תשמעון אמר ריש לקיש שיהא חביב עלך דין של פרוטה כדון של מאה מנה למאי הלכתא אילימא לעיוני ביה ומיפסקיה פשיטא אלא לאקדומיה ילא תגורו מפני איש (א"ר הנו אל תכנים דברך מפני איש) כי המשפט לאלהים הוא א"ר המא ברבי חנינא אמר הקב"ה לא דין לרשעים שנוטלין מזה ממון ונותנים לזה שלא כדון אלא ששמטריחין אותי להחזיר ממון לבעלי ויהדרב אשר יקשה מכא א"ר חנינא ואיתימא רבי יאשיה על דבר זה נענש משה שנאמר ויקרב משה את משפטן לפני ה' מתקופה לה רב נחמן בר יצחק מי כתיב ואשמיעכם ושמעתי כתיב אי גמירנא גמירנא ואי לא אזלינא וגמירנא אלא כדתניא ראויה פרשת נחלות שתיכתב על ידי משה רבינו אלא שזכו בנות צלפחד ונכתב על ידן ראויה היתה פרשת מקווש שתיכתב ע"י משה רבינו אלא שנתחייב מקווש ונכתבה על ידו ללמדך שמגלגלין חובה ע"י חייב וכות על ידי זכאי כתיב ואצוה את שופטיכם בעת ההיא וכתוב ואצוה אתכם בעת ההיא אמר רבי אלעזר אמר רבי שמלאי ואוהרה לציבור שתהא אימת דין עליהן ואוהרה לדין שיסבול את הציבור עד כמה אמר רבי חנן ואיתימא רבי שבתאי כאשר ישא האומן את היונק כתיב כי אתה תבוא וכתוב כי אתה תביא אמר רבי יוחנן אמר לו משה ליהושע אתה והזקנים שבדור עמהם אמר לו הקב"ה טול מקל והך על קדקדם דבר אחד לדור ואין שני דברין לדור תנא זימון בשלשה מאי זימון אילימא ברכת זימון והתניא זימון וברכת זימון בשלשה וכי תימא פרושי קמפרש מאי זימון ברכת זימון והתניא זימון בשלשה ברכת זימון בשלשה אלא מאי זימון אזמוני לדין כי הא דאמר רבא והני בי תלתא דיני דיתבי ואזיל שליחא דבי דינא ואמר מפומא דחד לא אמר כלום עד דאמר משמיה דכולהו הני מילי בלא יומא דדינא אבל ביומא דדינא לית לן בה: תשלומי כפל כו': שלח ליה רב נחמן בר רב חסדא לרב אגון בר יעקב ילמדנו רבינו דיני קנסות בכמה מאי קמיבעיא ליה הא אגון תנן בשלשה אלא יחיד מומחה קמיבעיא ליה דאין דיני קנסות או לא אמר ליה הניתוח תשלומי כפל ותשלומי ארבעה וחמשה בשלשה מאי שלשה אילימא שלשה הדיוטות האמר אבוב דאבוך משמיה דרב אפילו עשרה והן הדיוטות פסולין לדיני קנסות אלא מומחין וקאמר שלשה: וחכמים אומרים מוציא שם רע בעשרים ושלשה: וכי יש בו דיני נפשות מאי הוי אמר עולא בחוששין לנעו קמיפלגי רבי מאיר סבר אין חוששין לנעו ורבנן סברי חוששין לנעו רבא אמר כולי עלמא ללעו לא חיישין והכא בחוששין לכבודן של ראשונים קמיפלגי והב"ע כגון דאיכניף בי עשרין ותלתא למידן דיני נפשות ואיברור ואמר להו דיני לי מיהא דיני ממונות מיתבי

אין חוששין לכבוד הראשונים ודין אפילו בשלשה ורצנן סברי חוששין לנעו וצעי כולו: **וחכ"א**

תורה אור השלם

- לא תבירו פנים בפשט בפקן בגול תשמעון לא תגורו לפני איש כי המשפט לאלהים הוא והדבר אשר יקשה מכם תקריבון אלי מכם תקריבון אלי ושמעתי: דברים יז ו יקרב משה את משפטן לפני: כמדבר בו ה אצוה את שופטיכם בעת ההיא לאמר צמק בין אחיכם ושפטם צדק בין איש ובין אחיו ובין גרו: דברים טז ו אצוה אתכם בעת ההיא את כל הדברים אשר תעשו:

- דברים יח יח ה אבני הירייה את כל הקצ' דהוא אם אבני יקדמיהו כי תאמר אלי שאורו בחיך כאשר ישאור האמון את הדין על האדמה אשר נשבעת לאבותי: במדבר יא י אהרן תבוא את העם הזה אל הארץ אשר נשבעתי לאבותך לית לך איתך גחאליהן איתך: דברים יא ז ויצו את יהושע בן נון ויאמר יחוק ואמץ בי אתה תבוא את בני ישראל אל הארץ אשר נשבעתי להם ואבני אדמה עמך: דברים יא כב

הגהות הב"ח

- רש"י ד"ה מפיקנא לך רב מאונך מבחך אוריעך: (ב) ר"ח משה ובי שבדור ואתה עמהם: (ג) ד"ה יומא דדינא ל"ל אמר ד"ה ואמר משמיה: (ד) תוב' ד"ה מוליא ובי שם רע: תביעה כיון שאינו זא:

הגהות מהר"ב

רנשבורג

- רש"י ד"ה משה כו' זקנים שבדור עמהם: מלה עמהם נמחק וי"ב עמך:

מוסף רש"י

ראויה פרשת נחלות כו' ראויה היתה פרשת מקווש כו'. ולא תאמר חס לא דברו בנות צלפחד ולא תמייב מקוש היו שמי פרשיות הללו מסרין מן המורה, והכי נמי איכא למנין שהיה מות מקרים מן המורה לפי שלא ארעו המעשים (דברים ב"ב י"ט). אהרן והזקנים שבדור עמהם. זקנים שבדור יסו עמך, הכל לפי דעתן ומלך (דברים יא ז). טול מקל והך על קדקדם. הקצ"ה אמר ליהושע כי אתה תבוא וגו', תביא על כרחם, הכל תלוי בך (שם). צנות לנפלא (שם י"ט).

סבנים והקריובים יכא שם קריובים. על ידי מקוש. ודכות. סבנים והקריובים יכא שם קריובים. על ידי הקצ"ה אמר ליהושע כי אתה תבוא וגו', תביא על כרחם, הכל תלוי בך (שם).